

ЗАСТОСУВАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ЕКОНОМІКИ

Висновки. Уявлення майбутніх педагогів про моральні критерії, щодо діяльності вчителя, відрізняються значною статевою та віковою диференціацією, Це вимагає її урахування для корекції виховної роботи у педагогічних ВНЗ. На жаль, наш досвід свідчить, що практика вузівської роботи не враховує належною мірою цієї диференціації.

Студенти педагогічних ВНЗ розрізняють етичні вимоги до особистості “узагалі” і моральні якості педагога. Використовуючи самооцінку студентами власних якостей, ми виявили їх орієнтацію на етичну модель, яка не збігається з майбутньою професійною діяльністю.

Серед факторів “середовища”, що впливають на формування моральності майбутнього вчителя, більша відповідність етичної моделі педагога виявляється серед батьків і викладачів, а менша – серед колег по групі і друзів. Етичні якості найближчого оточення утворюють своєрідну силу “вісь”, навколо якої обертається моральне поле індивіда. Багато моральних властивостей не актуальні для респондентів і “випадають” з їхньої ціннісної системи. Вони шукають у мікросередовищі захисту від деяких недоліків суспільства, залишаючись індіферентними до більшості інших, котрі для них не актуальні.

У зв'язку з цим формування етичних якостей як складової частини професійної підготовки вчителя повинно виходити не з довільного набору абстрактних моральних властивостей особистості, а враховувати необхідність корекції цілком конкретних уявлень про етичні норми, які склалися у студентів, їх батьків, друзів, викладачів, одногрупників.

1. Гриньова В.М. *Формування педагогічної культури майбутнього вчителя (Теоретичний та методичний аспекти)*. – Харків: Основа, 1998. – 300 с.

2. Зязюн И.А., Лебедик И.П. *Социальная зрелость и педагогическое мастерство будущего учителя // Советская педагогика*. – 1991. – №6. – С. 74 – 78.

3. Сопнева Н.Б. *Педагогічні умови формування навчальної етичної діяльності майбутнього вчителя. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук (на правах рукопису)*. Харків. – 2002.

4. Сухомлинский В.А. *Как воспитать настоящего человека*. – М.: Педагогика, 1989. – 263 с.

5. Станциц М.А. *Уроки нравственности*. – Минск: Нар. Асвета, 1991. – 111 с.

Валентина Перегудова, кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри машинознавства та методики викладання технічних дисциплін
Світлана Караченцева, старший викладач
кафедри машинознавства та методики викладання технічних дисциплін
Бердянського державного педагогічного університету

ЗАСТОСУВАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ЕКОНОМІКИ

У статті досліджується питання підготовки майбутніх вчителів економіки в умовах використання комп'ютерних засобів.

Постановка проблеми. Згідно з Національною доктриною одним з пріоритетних напрямів розвитку освіти є запровадження освітніх інновацій, інформаційних технологій, а також створення індустрії сучасних засобів навчання і виховання. Держава повинна забезпечувати підготовку кваліфікованих кадрів, здатних до творчої праці, професійного розвитку, освоєння та впровадження наукоємних та інформаційних технологій, конкурентоспроможних на ринку праці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання підготовки педагога в умовах використання комп'ютерних засобів досліджували

М. І. Жалдак, Н. В. Морзе, Ю. С. Рамський, В. І. Клочко, Ю. О. Білий, Р. Ф. Абдєєв та ін. Психолого-педагогічні проблеми застосування програмних засобів навчального призначення, створення та використання комп'ютерних програм у традиційному навчальному процесі розглядаються у працях Ю. І. Машбиць, М. І. Жалдака, В. С. Гершунського та ін.

Актуальність зазначеної проблеми зумовила вибір теми дослідження “Застосування комп'ютерних технологій в процесі фахової підготовки майбутніх вчителів економіки”.

Об'єктом дослідження є процес фахової

ЗАСТОСУВАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ЕКОНОМІКИ

підготовки майбутніх вчителів економіки у вищих педагогічних закладах освіти.

Предмет дослідження: особливості використання комп'ютерних програм у процесі фахової підготовки майбутніх вчителів економіки.

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність використання комп'ютерних технологій при вивченні дисципліни "Метрологія, стандартизація та керування якістю".

Гіпотеза дослідження полягає у тому, що ефективність фахової підготовки майбутніх вчителів економіки зростає, якщо при вивченні дисципліни "Метрологія, стандартизація та керування якістю" використовувати комп'ютерні програми навчального призначення.

Виклад основного матеріалу. Виділимо найбільш значущі, на нашу думку, **дидактичні цілі** використання засобів інформаційних технологій [2]:

1) розвиток умінь здійснювати експериментально-дослідницьку діяльність (наприклад, за рахунок реалізації можливості комп'ютерного моделювання);

2) формування інформаційної культури, вмінь виконувати обробку та зберігання інформації;

3) формування вмінь приймати оптимальне рішення або пропонувати варіанти вирішення у складній ситуації (наприклад, за рахунок використання комп'ютерних ігор, які орієнтовані на оптимізацію щодо прийняття рішення);

4) розвиток мислення (наприклад, наочно-діючого, наочно-образного, інтуїтивного, теоретичного);

5) естетичне виховання (наприклад, за рахунок використання можливостей комп'ютерної графіки, технології "мультимедіа");

6) розвиток комунікативних здібностей.

Крім того, в умовах сьогодення необхідна відповідна підготовка майбутніх спеціалістів у галузі володіння засобами комп'ютерних технологій як пропедевтична підготовка до майбутньої професійної діяльності. Не менш важливе використання можливостей інформаційних технологій для забезпечення спонукальних мотивів (стимулів), які зумовлюють активізацію пізнавальної діяльності (наприклад, за рахунок візуалізації навчальної інформації, використанні ігрових ситуацій, вибору режиму навчальної діяльності); поглиблення міжпредметних зв'язків, які побудовані на інтеграційній основі; фундаменталізації професійної підготовки [3].

Дане дослідження присвячене застосуванню комп'ютерних технологій в процесі фахової підготовки майбутніх вчителів економіки під час

проведення практичних занять з дисципліни "Метрологія, стандартизація та керування якістю".

Мета практичних занять – засвоєння студентами науково-теоретичних положень предмету, опанування ними найновішої техніки експериментування в галузі науки, що вивчається, інструменталізація здобутих знань, тобто перетворення їх у засіб розв'язання навчально-дослідницьких, а потім реальних практичних завдань, отже, встановлення зв'язку теорії з практикою [3].

Одна з переваг практичних занять порівняно з іншими видами аудиторної роботи полягає в тому, що вони інтегрують знання теоретико-дослідницького характеру. Зіткнення теорії та експерименту, що здійснюється у навчальній лабораторії, активізує пізнавальну діяльність студентів, надає конкретного характеру теоретичному матеріалу, який вивчається на лекціях та в процесі самостійної роботи, сприяє детальному і стійкому засвоєнню навчальної інформації. Робота в лабораторіях вимагає від студента творчої ініціативи, самостійності в рішеннях, які він приймає, знання та розуміння навчального матеріалу, оволодіння дослідницькими навичками [2].

На початку практичного курсу дисципліни "Метрологія, стандартизація та керування якістю", що вивчається студентами 4-го курсу економічного факультету (групи 41 і 42), ми пропонуємо структуру, цілі й організаційні форми (індивідуальна, групова, фронтальна) практичних занять і графіком контрольних заходів, а також знайомимо студентів з вимогами до виконання та оформлення звітів і контрольних робіт.

У процесі виконання практичної роботи "Штангенінструменти" нами використовується комп'ютерна програма, що надає можливість:

- отримувати ілюстративно-інформаційний матеріал високого рівня якості;

- засвоювати наданий теоретичний матеріал в індивідуальному для студента темпі сприйняття;

- залучати до навчання всіх без винятку студентів;

- активізувати навчально-пізнавальну діяльність студентів.

Студенти експериментальної групи в процесі виконання лабораторної роботи після організаційного етапу та актуалізації опорних знань отримують необхідну теоретичну інформацію стосовно видів штангенінструментів, їх основних метрологічних показників, будови та принципу дії із застосуванням комп'ютерної програми. Особливої уваги заслуговує динамічна

ЗАСТОСУВАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ЕКОНОМІКИ

частина програми, що наочно демонструє принцип дії штангенциркуля (рамка зі шкалою ноніуса рухається відносно штанги і дає можливість читати будь-який розмір, встановлений на інструменті). Крім того, після виконання практичної роботи здійснюється програмований контроль знань та умінь студентів за даною темою.

При виконанні практичної роботи “Освоєння статистичного методу дослідження точності і побудова кривих розподілу” студенти знайомляться з інформацією стосовно статистичного методу визначення рівня якості виробів, що супроводжувалася демонстрацією різноманітних видів графіків залежності між числовими значеннями випадкової величини та ймовірністю їх появи (крива розподілу за законом рівної ймовірності, крива розподілу за законом Сімпсона, крива розподілу за законом Гаусса) [1]. Після вступного інструктажу студенти експериментальної групи виконують практичну частину роботи в режимі навчальної комп'ютерної програми “Статистика”, що складається з чотирьох етапів.

Крок 1. Виділений на кресленні деталі заданий розмір з основним відхиленням, якітетом точності, верхнім та нижнім граничними відхиленнями заноситься в програму

Крок 2. Вимірювання розмірів партії деталей 50 шт., що оброблена при одному налагодженні верстата без зміни і підналагодження інструмента з точністю до 0,01мм за допомогою мікрометра. Дані заносяться у відповідні поля програми.

Крок 3. Результати вимірювань після їх розподілу заносяться до таблиці. Після виконання математичних розрахунків визначаються величини середнього арифметичного діаметру

$$D_{ср} = \frac{\sum (D_i \cdot m)}{n},$$

а також значення середнього квадратичного відхилення

$$S^2 = \frac{\sum (D_i - D_{ср})^2 \cdot m}{n} = \frac{\sum x_i^2 \cdot m}{n}.$$

Крок 4. Побудова кривих фактичного і нормального розподілу розмірів із визначенням поля допуску розмірів. З правого боку на екрані розташовується пояснення до побудови з наведенням усіх необхідних формул і розрахунків.

За отриманими результатами студенти роблять висновки про відповідність заданого виробничого процесу отримання виробів вимогам конструкторської документації.

Практична робота “Розрахунок спряжень деталей” проводиться нами з використанням комп'ютерної презентації, що складається з 34

слайдів у вигляді “зошита”, які мають різноманітну анімацію. Перший слайд – титульний лист, що повідомляє тему теоретичної частини. З 2-го до 31 - го слайду пояснюється безпосередньо сама теорія, що розкриває наступні питання: основні терміни та визначення гладких циліндричних поверхонь; види з'єднань та посадок, їх застосування та ін. Викладення матеріалу супроводжується виведенням на екран потрібних формул, яскравих схем, креслень, малюнків та ін., що спрощує роботу викладача, сприяє раціональному та економному використанню навчального часу, виключаючи необхідність креслення вищезазначеного на дошці. 32-й слайд містить список необхідної літератури, а останні (33-й та 34-й) слайди “зошита” повідомляють варіанти практичних завдань, які потрібні студентам для виконання практичної роботи, закріплення отриманих знань та набуття навичок з розрахунку спряжень деталей.

Кожна з практичних робіт, що проводиться з використанням комп'ютерних технологій, закінчується контролем набутих студентами знань та умінь за допомогою тестування.

Висновки. Проведене нами експериментальне дослідження свідчить, що якість підготовки студентів економічного факультету при вивченні дисципліни “Метрологія, стандартизація та керування якістю” в експериментальній групі перевищує даний показник в контрольній групі на 16 %. Крім того, вивчення навчального матеріалу за допомогою комп'ютера захоплює студентів і має наочний характер, аналогічно комп'ютерним іграм, що широко поширені в даний час. На думку студентів, введення комп'ютерних програм у навчальний процес викликає у них зацікавленість, скорочує термін і полегшує процедуру підготовки до виконання практичної роботи, створює умови для повноцінної роботи під час експерименту та розв'язання практичних задач.

Можна також зазначити, що у багатьох студентів підвищився інтерес до дисципліни, поповнилися уявлення про значення даного курсу у фаховій підготовці майбутнього інженера-педагога, про можливості застосування набутих знань й умінь у майбутній професійній діяльності.

1. Боженко Л.І. Стандартизація, метрологія та кваліметрія у машинобудуванні. – Львів, 2003. – 326 с.

2. Богданов І.Т. Вибрані питання методики навчання загальної фізики та дисциплін технологічної освітньої галузі у вищій педагогічній школі. Бердянськ. 2004. – 206 с.

ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ КОНКУРЕНЦІЇ НА РІВЕНЬ ОСВІТИ ТА ПІДГОТОВКИ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МАРКЕТОЛОГІВ

3. Нісімчук А.С., Падалка О.С., Шпак О.Т. *Сучасні педагогічні технології*. – К.: Просвіта, 2000. – 368 с.

4. Шпак О. Т. *Економічна підготовка педагогічних кадрів в системі безперервної*

освіти. – К.: “Четверта хвиля”. – 2000.

5. Шпак О. Т., Падалка О. С., Шепотько В. П. *Учителю про економічне виховання учнів: питання генезису і компетентності*. – К.: Четверта хвиля. – 1998. – 224 с.

Мирон Вачевський, кандидат економічних наук, професор

кафедри менеджменту і підприємництва

Дрогобицького державного педагогічного університету

ім. І. Я. Франка

ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ КОНКУРЕНЦІЇ НА РІВЕНЬ ОСВІТИ ТА ПІДГОТОВКИ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МАРКЕТОЛОГІВ

У статті висвітлені аспекти конкуренції та її вплив на освіту у процесі підготовки маркетологів до ринкової економіки, необхідність використання новітніх технологій у навчальному процесі, що сприятиме підвищенню професійних компетенцій у випускників ВНЗ.

Постановка проблеми. Здобувши державну незалежність, Україна розв’язує надзвичайно важливе завдання – створення економіки, спроможної забезпечити гідне життя народів. З цією метою здійснюється перехід до ринкової економіки та належний її розвиток.

Ринкові відносини неможливі без підприємництва, розвитку інформації, маркетингової діяльності, вивчення у ВНЗ інтелектуальної власності, ті знання, які необхідні сучасним маркетологам для формування високих професійних компетенцій. Це вимагає певних знань, бо сьогодні багатьом молодим людям в Україні здається, що стати підприємцем можна без спеціальних знань, *сформованих професійних компетенцій*. Це хибні уявлення, породжені нерозвиненістю і примітивністю ринкових відносин, що існують в нашій країні. Ринкова конкуренція, саме життя, залишає у підприємстві не просто кмітливих і впевнених у собі початківців, а тих, хто володіє теоретичними і практичними економічними знаннями, *має високий рівень сформованих професійних компетенцій*, уміє створювати конкурентну продукцію з використанням винаходів, промислових зразків, нових технологій і ноу-хау. До цього слід додати й широку трансформацію освітянської політики, нову ідеологію реформ нашої освіти, що є важливою складовою глибинної перебудови процесу навчання, метою якого є переосмислення змісту світоглядно-методологічної підготовки вчителя маркетолога до умов конкуренції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз науково-методичної та спеціальної літератури

дозволяє констатувати, що проблема освіти та набуття високого рівня професійних компетенцій у майбутніх маркетологів не має належного висвітлення в наукових розробках. Багато наукових досліджень присвячено окремим актуальним питанням ринкової економіки: С.Вовканич [10], С.Давимука [12], М.Єрмошенко [13], питання маркетингу досліджувалися А.Павленком [21], Л.Балабановою [3], проблема економічного виховання та управління навчальним процесом розробили у своїх працях відомі вітчизняні вчені В.Андрущенко [1], Н.Бібік, О.Овчарук [2], І.Прокопенко [22], В.Мадзігон [16], В.Кремень [15], О.Сухомлинська [24], В.Сидоренко [25], О.Пометун [23] та інші. У працях відзначених авторів розкривається структура і логіка та концепції вивчення окремих курсів, робиться акцент на підготовку випускників ВНЗ до умов сучасної ринкової економіки.

Усвідомлення реформування системи освіти в Україні виникло внаслідок розвитку ринкової економіки, конкуренції, або, як стверджує І. Зязюн, “Освіта через утвердження на основі плюралізму форм власності домінування приватної власності зумовлює зміни в процесах соціалізації особистості” [14, 76]. Останнє потребує трансформації освіти як системи, яка має не тільки озброювати людину відповідними професійними компетенціями, але й навчити жити і працювати в нових умовах ринкової економіки при гострій конкуренції.

Мета статті – розкрити закономірності процесу формування у майбутніх маркетологів професійних